

Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą

Zespół Szkół Specjalnych Nr 23 im. Janusza Korczaka

ul. Legionów 54, 42-202 Częstochowa

Tel. 34 324-18-38, kom. 798 311 210;

e-mail: scwew.czestochowa@gmail.com

Spojrzenie na niepełnosprawność - model biopsychospołeczny

„Człowiek staje się w sensie psychologicznym niepełnosprawny, gdy jest tak traktowany, gdy „defekt”, „brak”, „zaburzenie” są na pierwszym planie w jego kontaktach z otoczeniem, z ludźmi bliskimi”.

A. Brzezińska

Terminologia niepełnosprawności ewaluowała wraz ze zmianami społecznymi oraz rozwojem medycyny. Obecnie mówimy o biopsychospołecznym modelu niepełnosprawności w którym na osobę z określoną dysfunkcją patrzy się holistycznie, ujmując jej niepełnosprawność w kategoriach właściwości i cech a nie wady czy braku.

Dziś zwraca się uwagę na to, by sytuację danej osoby rozpatrywać nie tylko z uwzględnieniem uszkodzeń struktur jej organizmu ale również z uwzględnieniem psychologicznych, społecznych i środowiskowych czynników. Ważny jest tu kontekst indywidualnej sytuacji życiowej każdej jednostki.

Niepełnosprawność w modelu biopsychospołecznym postrzegana jest jako wynik interakcji między osobami z dysfunkcjami a barierami środowiskowymi i barierami wynikającymi z postaw ludzkich, które utrudniają tym osobom pełny i skuteczny udział w życiu społeczeństwa na zasadzie równości z innymi osobami.

Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą

Zespół Szkół Specjalnych Nr 23 im. Janusza Korczaka

ul. Legionów 54, 42-202 Częstochowa

Tel. 34 324-18-38, kom. 798 311 210;

e-mail: scwew.czestochowa@gmail.com

Zasadne jest zatem pytanie: Gdzie leży „przyczyna” niepełnosprawności?

Czy w środowisku wskutek obecności barier lub braku ułatwień? Czy w uprzedzeniach i stereotypach? Czy w ograniczonej zdolności samej jednostki? A może wynika ona z kilku lub wszystkich tych czynników razem?

Prawda jest taka, że człowiek jest istotą biologiczną o określonej strukturze, działającą i wypełniającą określone czynności i zdania życiowe. Jest członkiem określonej grupy społecznej do której przynależy i w życiu której uczestniczy. Każdy człowiek funkcjonuje na tych trzech poziomach a istotą niepełnosprawności, stanowić może odchylenie od optymalnego poziomu funkcjonowania na wszystkich lub na niektórych z nich. Na poziomie biologicznym będzie to zniesienie, ograniczenie lub zaburzenie przebiegu funkcji organizmu w zależności od stopnia i zakresu uszkodzenia jego organów.

Na poziomie jednostkowym (osobowym) będzie to ograniczenie rozwoju aktywności i działania. Na poziomie społecznym będzie to ograniczenie uczestnictwa w życiu społecznym.

Gdzie więc leży „przyczyna” niepełnosprawności?

Odpowiedź na to pytanie jest możliwa dzięki wielodyscyplinarnej diagnozie funkcjonowania z uwzględnieniem struktur, funkcji ciała, aktywności, uczestnictwa, czynników środowiskowych i osobowych.

Podstawą diagnozy w modelu biopsychospołecznym jest Międzynarodowa Klasyfikacja Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF)*

Wielodyscyplinarna diagnoza jest punktem wyjścia dla rehabilitacji, która obejmuje działania nie tylko wobec jednostki ale i grupy społecznej i środowiska.

*Polska wersja ICF dostępna jest na stronie:

file:///C:/Users/48607/Downloads/icf_polish_version.pdf

